

DAGBOG FOR BETHESDAS MUSIKKORs KONCERTREJSE
TIL CANADA OG USA - 1973

Fredag den 5. oktober

Endelig får vi udløsning på vores spænding og drømmen om Amerikaturen bliver realitet. Klokken er 12.30. De fire forsinkede passagerer er kommet om bord. Maskinen starter, ruller hen ad banen, løftes fra jorden. Vi er i luften! Hurra!

Danmark ligger som et landkort under os. Vi følger hovedvej A1 til Korsør-Nyborg, forlader Fyn og er allerede i Jylland. Hvor går det dog stærkt! Langsomt glider fastlandet ud ad syne og forvandles til et skytæppe, der uden stærk afgrænsning går over i den blå himmel.

Efter middagsmaden vises en film og tiden går hurtigt. Vi flyver i 10 km's højde med en hastighed på 900 km i timen. Sydvest for Grønland forsvinder skyerne, og vi kan se ned på havet. Lidt efter flyver vi ind over Labrador. Solen spejler sig i de mange søer og floder. Den står højt oppe på himlen, mens man i Danmark tænder gadelygterne. Før smørrebrødet serveres, kommer stewardesserne rundt med skoldhede vaskeklude til alle.

Flyet dykker ned gennem et tæt skydække, og Montreal ses som en eksakt geometrisk tegning. De store vandpytter i gaderne og på de flade hustage lader erkende, at det har regnet, og på bølgerne kan man se at det stormer. Klokken 8 lander vi. Uret i ankomsthallen viser 3, dvs vi må stille vore ure 5 timer tilbage.

Efter en grundig paskontrol bliver vi i to busser kørt til St. Ansgar Lutheran Church. Træerne til begge sider af vejen er klædt i de skønneste efterårsfarver, rød og gul dominerer, mens man i Danmark har mere brune farver. Vejkanterne er fyldt med lilla strandasters.

Et spændende øjeblik bliver mødet med værterne og hvem, vi skal bo sammen med.

Vore værter fortæller os, hvordan man udvinder sirup af ahorntræerne - sugarmarple. Aftapningen sker om foråret i marts måned, når det er varmt om dagen og natterne er kolde. Huller bores i stammen og små plastikrør stikkes i. Derigennem løber saften i en lille beholder. I plantager forbindes de små rør med en plastikslange, der går fra træ til træ og en "malkemaskine" bliver tilsluttet.

Lørdag den 6. oktober

Næste formiddag mødes vi i Trinity Memorial Anglican Church til generalprøve på aftenens koncert.

Efter lunch får vi en sight-seeing-tur i Montreal, som er hovedstaden i provinsen Quebec, Canadas største by og verdens næststørste fransktalende by. Den ligger på en ø i St. Lawrence-floden. Dens længste gade er 30 miles og himmelstræbende skyskrabere omgiver gaderne i centrum.

At se Notre Dame Church er en virkelig oplevelse:

Hvælvingerne er blåmalede med stjerner på, alteret består af de fineste billedskærerarbejder i træ, orglet har 5772 piber.

Fra Mount Royal har man en pragtfuld udsigt over byen. På det 243 m høje bjerg står et 30 m højt stålkors, som er oplyst om natten og kan ses fra 50 miles afstand. En af Nordamerikas største kirkegårde ligger her. På bjergskrånningen ligger St. Josephs Oratory, som hvert år bliver besøgt af ca. 3 millioner pilgrimme. St. Joseph er en helgen, som havde en aldrig svigtende tro på helbredelse af syge. Fra bygningens kuppel, der kun er 5 m smallere end St. Peters Kirken i Rom, lyser et 8 m højt kors ud over byen.

Klokken 18 er der i St. Ansgar kirkens menighedslokale serveret en dejlig middag til os: stegte kyllinger med appelsinsovs og is med jordbær til dessert. Fru Marie Beck har stået for hele arrangementet i Montreal og indkvartering af koret. Hun fylder i dag 85 år!

Lige inden koncerten i Trinity Memorial Church bliver nogle af os vidne til et skuddrama, der finder sted udenfor en bank ved siden af kirken.

Under koncerten vises begejstringen ved at folk klapper. En neger synger endda med på sidste vers af Kirsten Pernings solosang.

Da vi 2 timer senere går hjem, møder vi en skunk (et stinkdyr) på vejen. At den har sin hale oprejst betyder, at man ikke må komme den for nær. Får man noget af den væske, dyret sprøjter ud, på sit tøj, må man kassere det. Lugten kan ikke engang vaskes af en lake-ret bil.

Af andre dyr, man møder her, kan nævnes: vaskebjørn, som undertiden går ind i husene, det lille, sky jordegern og sortbjørnen.

Søndag den 7. oktober

I Canada fejres Thanksgiving. Vi medvirker ved høstgudstjenesten i St. Ansgar Church. Det er dejligt at se hele familier samlet i kirken. Bliver babyen lidt urolig, får den sin sutteflaske. Alteret er pyntet med markens og havens frugter. Blomster kunne ikke have været mere farvestrålende end de buketter af ahorn grene. Mens vi øvede, havde damerne i køkkenet travlt med at smøre snitter, så vi får noget at spise, før vi forlader byen og de søde mennesker, der giver os mange hilsener med hjem til Danmark. Klokkeren 13.20 fortsætter vi vores rejse i to store, flotte Greyhound-busser. Vi følger St. Lawrence-floden. Landet på begge sider af vejen er fladt. Her og der ses en farm, omgivet af marker, der næsten når hen til døren, for de har hverken blomster eller have, og dermed heller intet stakit. Husene er af træ og ser små ud. De ligner størekasser; men der er god plads indeni. De har både kældere og 1. sal.

På stykket før floden munder ud i Ontariosøen er der mange, små klipper, der er bebygget med sommerhuse. Nogle øer er så små, at der ved siden af huset ikke engang er plads til et træ. Landskabet bliver bakket og mere interessant. Som dyr i et bur løber vi frem og tilbage i bussen for at komme til vinduerne og fotografere. Vi kan ikke se os mætte på de flotte farver i efterårsskovene. Bussen kører med en konstant hastighed på 65 miles i timen og overhaler mange biler. I Amerika kører man ikke så stærkt som i Danmark. Tophastigheden er 70 miles i timen overalt, også for de store dollargrin.

Vi ønsker at nå Niagara før klokken 23 og må undlade at standse for at få aftensmad. Mellem Toronto og Niagara betales to gange vejskat. Efter 8 timers kørsel med en pause når vi målet. Bussen kører os forbi de illuminerede vandfald og bagefter til hotellet. Værelserne er fine med eget bad og toilet, farve-TV og telefon. At man ikke bruger dyner, men kun et lagen med et tyndt tæppe over, skal vi først vænne os til. Efter at værelserne er anvist, iler de fleste ned til faldene igen for at se det imponerende syn inden lysene slukkes klokken 23. De fleste er sultne og går en tur i den milde aftenluft for at finde et sted, hvor man kan spise.

Mandag den 8. oktober

Efter morgenmaden - bacon og æg eller pandekager (dejligt), dertil kaffe (mindre dejligt) - var vi alle i fin form til at bese de berømte vandfald i dagslys. Det havde regnet om natten og et par dryp forfulgte os nu og da, men ind imellem tittede solen frem og op ad dagen blev vejret ganske pænt med masser af sol og varme.

De fleste startede i Louis Tussauds Vax Museum. Besøget her var meget spændende, mange kendte personer fra verdenseliten havde man modelleret. Ikke alle lige vellignende, bl.a. var det svært at genkende andet end navneskiltet på dronning Elisabeth af England. Til gengæld var figurerne af Kennedy, Nixon, Eisenhower og Churchill meget troværdige.

Efter dette stod der sejltur på programmet, en sejltur med skibet "Maid of the Mist" ud forbi Amerikafaldet og ind i bunden af Hesteskofaldet. Inden vi gik ombord, fik vi udleveret nogle store regnfrakker. Vi druknede næsten i dem, men de viste sig absolut ikke at være overflødige efterhånden, som vi nærmede os faldene.

En virkelig beskrivelse af faldene er vanskelig at give, men det er ikke uden grund, man regner Niagara til et af verdens syv vidundere. Som nævnt består det af to fald. Det mindste er Amerikafaldet, navnet fordi det ligger på den anden side af grænsen til USA. Dette fald er 330 m bredt og 47 m højt. Det største er Hesteskofaldet, der som navnet siger, har form af en hestesko, højden er ca. 50 m og bredden 578 m. Faldene ligger imellem Erie og Ontario søerne, og efter sigende skulle der hvert minut passere ca. 500.000 kubikmeter vand igennem. Man fatter ligesom ikke rigtig dette vældige naturfænomen, der her udfolder sig i al sin væld og skønhed. Men tilbage til sejlturen - som vi nærmede os faldene steg drønet fra de nedstyrtende vandmasser og skumsprøjtet, forstøvet vand stod ind over båden, så vore regnfrakker i overstørrelse rigtig kom til deres ret. Fascinerende, især da båden befandt sig i bunden af Hesteskofaldet. Her blev drønet overdøvende og vand og skumsprøjt stod i en søjle højt op i luften, så de fleste af os fandt det rart, da båden vendte om. Dette møde med naturkræfterne blev næsten for overvældende.

En del spiste lunch i Skylon Towers kælderrestaurant, mens andre spiste i den roterende restaurant øverst i det 175 m høje tårn. Herfra sås det rigtigt hvor fantastisk og storslået området er. Der blev fotograferet på livet løs, inden vi susede ned igen og i lyn tempo tog tilbage til hotellet for at pakke færdig, busafgangen nærmede sig nemlig alt for hurtigt.

Klokken 14 kørte vi mod Toronto i smuk eftermiddagssol. Turen gik langs Niagarafloeden, med et lille stop ved "The Ontario Hydro Floral Clock" - et gigantisk ur, hvis skive bestod af blomster. Videre forbi frodige vinmarker langs Ontariosøen.

Vi nærmede os Toronto gennem et indviklet vejnet med indtil 6 veje over, under og imellem hinanden. Tænk at køre forkeret her!

De første skyskrabere dukkede op, og pludselig var vi i downtown; men så begyndte byen egentlig først, for det tog næsten 1 time, inden vi rullede op foran Den Danske Kirke i Willowdale, en forstad til Toronto. Her blev vi modtaget af pastor Overgaard Thomsen. Indkvarteringen, som blev forestået af Erik Høgh, gik glat og i løbet af kort tid spredtes musikkoret for alle vinde i Toronto og omegn. Denne aften hos danske i Toronto blev for mange en stor oplevelse. Den lange week-end - Thanksgiving - blev fejret også i hjemmene og menuen den aften var for de fleste: kalkun med bagte kartofler, samt pumpkinpie (græskarkage).

Tirsdag den 9. oktober

Vi mødtes ved Den Danske Kirke ved ni-tiden. Lore-Lisa holdt morgenandagt og bagefter øvede kor og orkester både inde i og udenfor kirken. Øvelsen udendørs, fordi vi om eftermiddagen skulle optræde foran rådhuset i Toronto på Nathan Philips Square.

En ting vi den morgen bemærkede os var Hennings energi, den beundrede vi nu flere gange under rejsen, især når vi andre mente os næsten udkørte, og Henning stadig gnistrede på podiet.

Klokken 11 hentede Greyhound os, og vi kørte til hotel Holiday Inn, det ligger ganske tæt på rådhuset. Her havde bystyret i Toronto vist os den ære på byens vegne og som byens gæster, at invitere os på lunch.

Vejret var, som under hele turen, det bedst tænkelige, så vi ankom til Holiday Inn i strålende sol. Med ekspreselevatorer steg vi op til 27. etage, hvor restauranten lå på en drejeskive, der i løbet af en times tid roterede én omgang, så vi kunne beundre den smukke udsigt ud over byen.

Tilstede under lunchen var den danske konsul i Toronto, W. Frølich-Nielsen med frue og en repræsentant for byen, Mr. Benn.

Der serveredes en kold platte, hvilket smagte os særdeles godt, ligeledes de kølige drinks og den afsluttende kaffe. Pastor Overgaard Thomsen takkede i en tale, fordi byen havde vist os den ære at invitere os. Frølich-Nielsen nævnte i sin tale at navnet Toronto på indianersprog betød mødested, dermed mente han, at vort besøg ville bekræfte det gode forhold Canada og Danmark imellem, ligesom han

nævnte det positive i, at folk fra forskellige nationer kunne mødes og udveksle deres kultur, her i vort tilfælde sang og musik. Benn takkede fordi vi ville besøge byen, og håbede vi ville få glæde af opholdet. Desuden roste han vore smukke piger, selvom han syntes, deres dragter mindede om nonnedragter. Han overrakte derefter på byens vegne en bog gave til Henning og den danske konsul. Vi andre fik alle overrakt et emblem med et billede af City Hall til at smykke hhv. kjole eller jakke med. Til slut takkede Arne og overrakte gaver til Mr. Benn og Frølich-Nielsen. Arne omtalte også de gode forbindelser Canada og Danmark imellem, og mindedes alle de danske, der gennem tiderne havde fundet sig et nyt hjem her i Canada; men dog aldrig glemt at de var danske.

Lunchen sluttede og vi begav os til den mere alvorlige del, måske lidt spændt på, hvordan koncerten ville forløbe. Udendørs optræden er jo ikke netop vort speciale. Koncerten gik fint, tilhørerne klappede pænt - også af Kirsten, der måtte synge uden akkompagnement. Mr. Benn viste os den venlighed under koncerten at fortælle publikum, hvem vi var, og hvorfra vi kom.

Efter koncerten udnyttede vi alle de sidste par timer, inden vi kørte tilbage til kirken, til at se så meget som muligt af byen og til indkøb. Nogle besøgte rådhuset, ganske nyt og meget imponerende, forøvrigt tegnet og projekteret af en finsk arkitekt ved navn Viljo Revell.

Om aftenen gav vi koncert for fuldt hus i Den Danske Kirke. En vellykket koncert, hvor der blev lejlighed til flere ekstranumre. Pastor Overgaard Thomsen takkede hjerteligt, fordi vi havde beriget dem med den oplevelse, det havde været at høre de gode ting programmet havde indeholdt.

Onsdag den 10. oktober

Dagbogen begynder med en natlig skildring, hvis rigtighed bekræftes af Villy. Vi lader Ole Petri selv fortælle:

"Ved hjemkomsten til vor vært klokken ca. 2 havde jeg en usædvanlig oplevelse med en vaskebjørn. Jeg kom gående i mørket til huset, hvor værten boede, indgangen var oplyst. Pludselig kommer en vaskebjørn farende ud fra en post lige ind i benene på mig. Jeg fik vældig travlt med at komme ind i mere sikre omgivelser efter forskrækkelsen."

I bussen hele dagen den 10. bar Ole tydelig præg af den chokerende oplevelse.

Klokken ca. 8.30 mødtes vi alle i Den Danske Lutherske Kirke efter at have fået morgenmad hos værterne. Leif holdt morgenandagt for os i kirken, og derefter gjorde vi os klar til at tage af sted.

Klokken ca. 9.30 forlod vi Toronto ad den 16-sporede Highway 401 - "four-one", som Torontoboerne kalder den. Vejret var strålende - himlen blå og skyfri. I bussen herskede munterhed, så vi glemte snart den lille vemodige fornemmelse, som man får, når man forlader dejlige mennesker, man lige har fået god kontakt med, og som man højst sandsynligt ikke får at se mere.

Vi kørte forbi Kitchener og London mod Windsor ved grænsen til USA, hvor vi skulle indtage vor lunch. Vi passerede nogle af Canadas rigeste landbrugsdistrikter, terrænet var ret fladt med mange træer og buske, der gav os en fornemmelse af, hvad Indian Summer er.

I Windsor indtog vi vor lunch, og her havde vi muligheden for at bruge vore sidste canadiske dollar, hvis vi havde fler'.

Man udsættes for mange pudsige spørgsmål, når man kommer fra et lille land som Danmark - der var en af gæsterne i kaffebaren, der spurgte Ole Petri, om H.C. Andersen var konge i Danmark, hvad han svarede vides ikke.

Klokken 14.30 nåede vi til Detroit i USA efter at have kørt igennem en lang tunnel. I Detroit ved grænseovergangen skulle diverse formularer udfyldes, og det tog "kun" en time.

Den canadiske chauffør skulle udskiftes med en USA chauffør i Detroit - inden han forlod bussen, tilbød han at tage alle postkort med canadiske frimærker og poste dem i Canada - hertil svarede Peter Langberg lidt betænkelig "så kan han jo læse dem alle".

Næppe var vi kommet igennem tolden, før vi oplevede noget af det, vi vel netop forbinder med storbyer i USA. Vi så en politimand med pistol i hånden jage en person, der forsvandt i løb ned ad gaden. Vi forlod Detroit i myldretiden og passerede bl.a. Fordfabrikkerne. Det var meningen, vi skulle have set Greenfield Village - et frilandsmuseum i tilknytning til Fordfabrikkerne - men tiden var for fremskreden til, at det var pengene værd at betale 1,75 \$ for at styrte gennem museet inden det lukkede.

Busturen fortsatte ad Interstate Highway 94 tværs gennem staten Michigan til Benton Harbor. Herfra gik vejen mod syd langs Michigan-søen til Chicago. Ved grænsen til Indiana passerede vi tidszonegrænsen mellem "Eastern Standard Time" og "Central Standard Time", hvilket betød, at vi skulle sætte vore ure 1 time tilbage.

Ved ca. 19.30-tiden gjorde vi holdt for at spise svensk smorgasbord. Også her oplevede vi at amerikanerne spurgte, hvor vi kom fra -

enten p.gr.af det fremmede sprog, eller fordi vi brugte både kniv og gaffel - mange troede, vi var hollændere.

Indkørslen til Chicago senere på aftenen var en fantastisk oplevelse med de mægtig høje huse, og de mange lys.

Efter ankomst til Y.M.C.A.-hotellet ca. klokken 21 og anvisning af værelser, gik de fleste trøtte i seng. Natten blev dog ikke rolig for alle. Her kommer Lisbeth Langbergs beretning:

"Endelig i seng, ovenkøbet faldet i søvn i et ret så lummert værelse. Pludselig lyder der støj fra gangen. Nogen råber og banker på døren. Mærkeligt!!! Klokken er jo kun 4.30. En skriger "help, help - there's a fire in the hall"! Mit hjerte står stille af skræk, og jeg tænker pludselig lynhurtigt: Hvad skal jeg tage på? Hvad med kufferten? Håndtasken må jeg da huske.

Vi styrter ud på gangen og leder efter "fire-escape" (dem var der heldigvis mange af); men gangene er som bekendt noget af en labyrint. En del mennesker kommer til syne i mere eller mindre påklædt stand, og endelig lokaliserer vi Kristian - rolig - i en nydelig lyseblå pyjamas. Han tager situationen med en for os beundringsværdig koldblodighed - går til telefonen og taler. Imens tager en ung neger lige så stille en skumslukker og slukker ilden i en affaldsspand i Womens Washroom. Lidt efter vrimler det ud af elevatoren med kæmpestore brandmænd bærende på slanger. De går hurtigt igen og én af hotellets folk kommer til og beordrer os i seng."

Torsdag den 11. oktober

Efter morgenandagt kører vi på sight-seeing i Chicago.

Vi passerede bl.a. University of Chicago med masser af biler udenfor, de fleste elevernes, der må køre, når de er 16 år. Man bruger ikke skoletaske i USA, alle går med skolebøgerne under armen.

Et stort monument vi så symboliserede tiden, der siger til menneskene: "I siger, tiden går, men det er forkert. I går, men tiden står stille". Tankevækkende.

Det første mål for vor sight-seeing var Museum of Science and Industry. Det er et museum, hvor man ser tingene fungere. Vi så små forpjuskede kyllinger komme ud af ægget, efter først at have prikket hul på skallen - stod midt i et bankende menneskehjerte - oplevede en kulmine i funktion og m.m. Vi kunne have brugt timer, dage til at nå at se og opleve det hele.

Efter lunch i kælderens kørte vi videre gennem kæmpebyen. Fra lystbådehavnen oplevede vi Chicago fra den mere lyse og smukke side, grønt græs og blå vand med kæmpebygninger i baggrunden. Videre til Hancock center, en 100 etager høj bygning, hvor elevatoren i løbet af ca. 40 sekunder førte os op til toppen, hvorfra vi havde en helt fantastisk udsigt over byen. Derefter gennem Down Town Chicago, der brændte for ca. 100 år siden. Så hjem til hotellet. Ved 16.30-tiden afgang til United Lutheran Church med prøve på aftenens underholdning. Klokken 19 var der middag i Nielsens Restaurant, hvor dansk-amerikanere i Chicago var vore værter. Her blev serveret alt, hvad hjertet kunne begære, hvorefter vi kvitterede med en afdeling lettere sange.

Fredag den 12. oktober

Denne dag havde vi fri indtil klokken 15, så de fleste tog sig vist en morgenskraber. Dem på 15. etage havde igen en lille natlig ildebrand, meget uhyggeligt.

Formiddagen blev brugt til shopping af mange, medens andre var mere energiske og gik på museer og malerisamlinger m.m. Pigerne kom vist ikke så langt omkring, de var uhyggelig tilmode ved den store by, og påvirket af de kraftige advarsler, de havde fået mod at færdes alene.

Om eftermiddagen ankom vor "Greyhound" med en times forsinkelse, kommunikationen havde vist svigtet. Vi fik så at mærke, hvad myldretid (rush-hour) er i Chicago, det tog en time at nå frem til kirken, til sammenligning tog det kun et kvarter at køre tilbage efter koncerten. Peter Langberg var taget til kirken klokken 13 for at prøvekøre orglet.

Efter ankomsten til United Lutheran Church havde vi prøve, derefter fik vi serveret dejlig aftensmad, kylling og kartoffelsalat. Da alle var mætte og veltilpasse, var der almindelig afslapning efter ordre fra dirigenten i en meget hyggelig dagligstue.

Koncerten havde samlet knapt 100 tilhørere. For arrangøren, Svend Nielsen, var fremmødet en meget stor skuffelse. Nu spillede det utvivlsomt ind, at præsident Nixon klokken 20 holdt en vigtig TV-Watergate-tale til det amerikanske folk.

Lørdag den 13. oktober

Efter morgenkaffe afgang klokken 8.25 med vor bus fra Y.M.C.A. til Omaha i Nebraska. Alle så forholdsvis morgenfriske ud, selv om det kneb lidt med at få Carl-Erik og Thomas ud af fjerene, de så ret

sløve ud, da de arriverede.

For dem, der havde slumret blidt under de natlige ildebrande på 15. etage, arrangerede Chicagos brandvæsen en rask lille opvisning, lige før vi gik i busserne. De kom susende med hylende sirener og for ind på hotellet, men heldigvis var det blind alarm denne gang. Om natten havde der været posteret detektiver og politi på hotellet. Turen startede til en forandring i regnvejr, men i løbet af et par timer skinnede solen igen fra en skyfri himmel. Vi kørte gennem staten Illinois, hvor vi i Rock Island krydsede Missisippifloden, og sendte en tanke til Mark Twain, som bl.a. er en af dem, der har gjort floden kendt og berømt.

Frokosten indtog vi i en Bishop-restaurant i Davenport, et virkelig hyggeligt sted.

Klokken 12.30 igen afgang med plads-skift i busserne, dette skete som sædvanligt under stor forvirring. Distriktet vi kørte igennem var meget fladt, et udpræget landbrugsområde med store majsmarker og dejlige, kønne farver. Mange af beboerne her er af skandinavisk afstamning. Majsens stod brun på marken. Man havde ikke fået høstet endnu, på grund af megen regn. Hele området ved Mississippi og dens bifloder Rock River havde i april måned været oversvømmet. Majsens her benyttes mest til foderbrug, den kan blive meget høj, indtil 2 meter.

Fra Rock Island kørte vi gennem staten Iowa og passerede Missouri floden ved grænsen mellem Iowa og Nebraska.

I bussen erfarede Anne Marie, at tyggegummiet godt nok var opfundet i Amerika, men man havde endnu ikke fundet ud af, hvor man passende kunne gøre af det efter endt brug. Bussæder, stole og borde i restauranter og cafeer var yndede anbringelsessteder, fandt vi efterhånden ud af.

Vi ankom klokken 20 til Dana College i Blair. Efter den sædvanlige spænding med indkvartering, hvor og med hvem, tog vi med vore nye værter hjem. Nogle af kormedlemmerne boede på Dana College.

Anne-Grethe havde af angst for at komme til at føle sig alene på collegiet medbragt 2 stk. kakkelakker fra Chicago.

Søndag den 14. oktober

Solskin fra morgenstunden - varmt og lunt - et mylder af mennesker strømmede til den lille kirke i Blair, hvor der bor ca. 7000 mennesker. Et lille børnekor sang et par små sange, det lød ikke særlig rent, men det var en oplevelse at se de små ivrige barneansigter

syngende af hjertens lyst. Vores program blev afviklet før prædiken, og det var, som om "Nu vågne alle Guds fugle små", klingede extra godt denne solfyldte søndagmorgen. Pastor Sandfod Sorgen prædikede over det nye testaments beretning om Jesu besøg hos Martha og Marie.

Eftermiddagen blev tilbragt hos værtsfolkene. En del af korets medlemmer var så heldige, at få lov til at stifte nærmere bekendtskab med "Boys Town", en landsby der udgør hjem og skole for 900 hjemløse, forsømte drenge med forskellig hudfarve og fra forskellige samfundslag. Landsbyen blev grundlagt af Fader Flanagan den 10. december 1917 i en bygning i Dodge Street i Omaha, men har siden udviklet sig til et samfund for sig selv, nu beliggende 10 miles vest for Omaha. Til højre for indkørslen til "Boys Town" står en statue, landsbyens symbol, forestillende en dreng, der bærer sin yngre bror på sine skuldre - "He ain't heavy Father, he's my brother"!

Om aftenen gav vi koncert i Alumni Memorial Auditorium på Dana College. Badet i projektørlys - stående foran et yderst velopløst publikum, afleverede vi aftenens program, og publikum kvitterede med bragende bifald. Trods vor lidt for ihærdige indsats i "Der er et yndigt land" blev koncerten meget vellykket, og vor konferencier - en dansk studine - klarede sin rolle på en yderst charmerende måde.

Nogle af korets medlemmer var indkvarteret på Dana College, bl.a. Kirsten Berg og Grethe Sørensen. De ville efter koncerten have vasket noget tøj, og bevægede sig energisk ned i kælderen for at holde storvask i vaskeautomaten, men der stod mange maskiner - så de tog den der så mest enkel ud og havde den korteste brugsanvisning - puttete tøjet ind - strøede godt med vaskepulver oveni - lagde en dime i - og maskinen startede. Efter en halv times venten i dagligstuen ville de hente deres renvaskede tøj - men o skræk - pulveret var jævnt fordelt i tøjet - og godt gennemvarmet - de havde puttet tøjet i tørretumbleren!!

Mandag den 15. oktober

Klokken 9 samledes alle rejsedeltagerne på Dana College, hvor dr. Nyholm holdt en kort morgenandagt. Han sammenlignede Bethesda og Dana College - begge er bygget af sten - begge pulserer af liv - og begge er startet af Indre Mission. Derefter gik turen atter østover mod Des Moines. Mange steder passerede vi store områder med udgåede elmetræer, noget som man har kunnet iagttage under hele turen. Det er den meget udbredte elmesyge, der huserer.

Hørt i bussen, ældste rejsedeltager: "Piger bliver efterhånden damer, men drenge bliver ved med at være drenge".

Klokken 12.10 ankom vi til Grand View College i Des Moines. Vi spiste lunch på College og umiddelbart efter havde vi prøve i First Lutheran Church. Efter prøven havde vi fri indtil klokken 18, hvor vi fik aftensmad på College.

Oplevelser i fritiden:

Ole Petri tog en taxa hjem til College, og ville brillere med sit fremragende engelsk. Idet han satte sig ind i bilen, spurgte han den undrende chauffør på helt korrekt engelsk: "Do you speak English?"

I et supermarked udbrod Hilleborg glædesstrålende: "Kirsten, har du set, der er en rigtig indianer! - Åh, dit pjat, det er bare en mand, der bøjer sig med en støvekost i baglommen".

Klokken 20 gav vi koncert i First Lutheran Church. Kirken var godt 3/4-fuldt med et veloplagt publikum - dog blev der ingen extranumre. Efter koncerten havde de studerende på College arrangeret en folkedans-aften med såvel danske som udenlandske danse. De af koret indkøbte forfriskninger blev med stor fryd nydt af såvel rejsedeltagere som Collegestuderende. Arne sås i bestandig rutefart mellem bardisk og dansegulv. Stemningen var fortræffelig, men alle blev nødt til at slutte klokken 24, da al aktivitet på College er forbudt efter dette tidspunkt.

Tirsdag den 16. oktober

Vi måtte tidlig op, ca. klokken 7, for at spise morgenmad så vi kunne være klar til morgenandagten klokken 8 ved dr. Knudsen, tidligere leder af College. Han talte om naturen - menneskenes forskellighed - College - længslen efter Danmark, afsluttede med at takke for vores vidnesbyrd i sangen.

Klokken 9 afgang til Rock Island. Heldigvis var busturen dertil kun på ca. 3½ time. Vi indtog lunch i samme restaurant i Davenport, som vi havde spist i på turen vestover. De fleste havde lidt tid til overs, som benyttedes til at se på byen og på Missisippifloden, som løber derigennem.

Klokken 13.30 ankom vi til Augustana College, hvor vi umiddelbart efter holdt generalprøve i Centennial Hall. En tone sad fast i orglet - et Crosell Memorial pibeorgel til en værdi af omkring en halv million kroner - men der var håb om at få det repareret til aftenens koncert. Efter prøven var der rundvisning på College, hvor især idrætsfaciliteterne var meget imponerende.

Klokken 18 spisning i Western Hall. Undervejs dertil mødte vi et "amerikansk" fodboldhold, der lige havde trænet, og hvor så de ud! En med brækket næse - en med et flækket øjenbryn, og blod var der på næsten alles tøj.

I spisesalen faldt vi i snak med nogle af de studerende. De var meget interesserede i Danmark og især de danske studerendes forhold. Efter en lynomklædning - Kirsten Olsen nåede ikke at få skiftet sine lange bukser, men hva' skidt med det, den lange nederdel dækkede dem jo helt - havde vi en vellykket koncert i Centennial Hall. Orglet var blevet repareret, og Langberg fik turens store chance for at udnytte sine evner fuldt ud på det store orgel. Der var pænt besøg, ca. 400, men de fylder ikke meget i en sal til 1600 tilhørere. Vor konferencier, Quintin Fleming, bemærkede en kommentar fra en tilskuer bag ham: "Hvor er de danske piger dog yndige, og så bruger de slet ikke make-up".

Ved udvandringen førte Rigmor halvdelen af koret på vildspor, og de nåede at gå en stor omvej i de lidt indviklede gange. Efter koncerten var der privat indkvartering hos kollegiets lærerstab.

Onsdag den 17. oktober

Der var stor forvirring om morgenen. Nogle troede, vi skulle mødes ved Centennial Hall, men omsider var alle mødt op ved First United Methodist Church, hvor vi skulle øve vort program og opstilling. Alle kom slæbende med deres kufferter, fordi der var så mange fra menigheden, der også gerne ville huse os. En veloplagt Henning gav os en god, udbytterig prøve.

Ca. klokken 11 startede vi på sight-seeing. John Deere Planetariumet var mægtig interessant, og vi fik et glimrende foredrag om planeterne og deres oprindelse af dr. Nielsen, som Christian bagefter takkede med ordene: "Thank you for your show tonight".

En hurtig middag blev indtaget i bygning 21 på College, og derefter begyndte den længe ventede sejltur med en gammel hjuldamper på Mississippi. Vi blev budt velkommen om bord af kaptajnen og hans kone personligt. Undervejs forklarede han - over bådens interne højttaleranlæg - om alle de ting man kunne se på bredderne, samtidig med at vi fik lidt af byens historie at vide.

Efter sejlturen var der et par timer til fri rådighed. En del af kormedlemmerne deltog i et hospitalsbesøg, arrangeret af Else Motz. Klokken 17 var der omklædning og derefter middag i kirken sammen med vore nye værter. Det var et virkeligt festligt arrangement med ca. 300 deltagende. Den gode stemning forplantede sig til vor efterfølgende koncert, der var virkelig vellykket. Det er også inspire-

rende at stå og synge foran et så veloplagt publikum, der lever med i sangen og musikken, så man kan se det på deres ansigter. Efter koncerten var der stående kaffebord, hvor Arne takkede Christians søster og svoger, Else og Bob Motz, for deres indsats i forbindelse i Rock Island. Umiddelbart derefter spredtes koret igen ud til de nye værter.

Torsdag den 18. oktober

Vi mødtes ved kirken klokken 8, og efter en kort andagt forlod vi Rock Island med kurs mod Columbus. Frokosten blev indtaget i Restaurant "Sinorak" i Bloomington. Her var der "smorgasbord", spis hvad du vil for 2,25\$. Det var et hyggeligt sted i gammel stil med rå bjælker og kampesten. Efter frokosten tilbagelagde vi de 174 miles til Indianapolis i fin stil, og her var der en times pause i Greyhoundterminalen inden vi med nye, udhvilede chauffører fortsatte på det sidste stykke til Columbus.

Klokken 20.30 var vi ved hotel Sheraton, hvor værelsesfordelingen gik en del nemmere end på Y.M.C.A. i Chicago. Bendix Palmtoft og Henning Charlié fik sig dog en overraskelse, da de satte nøglen i døren til deres værelse, idet to meget mørklødede piger åbnede. Men - som Challé sagde - "De er nok med i prisen". Misforståelsen blev opklaret, og dagen sluttede med middag på egen regning øverst i hotellet med strålende udsigt over byens lys. Mange flottede sig med flamberede retter tilberedt ved bordet. Isvandet var som sædvanlig fortyndet med klor. Her om muligt endnu værre end tidligere smagt. En del sluttede aftenen med et besøg i hotellets natklub, hvor underholdningen fortsatte til klokken 2.

Fredag den 19. oktober

Da vi skulle være i Washington midt på eftermiddagen, måtte vi meget tidligt op, hvad Arne personligt sørgede for med kraftig støj på gangene og på dørene. Turen gik nu gennem Appalacher-bjergene, først i morgendis, men snart i solskin, som vi var vant til. En dejlig tur gennem et skønt naturområde.

Efter en spisepause nærmede vi os Washington og passerede en lille by ved navn Bethesda.

Klokken 15.30 var vi ved Grace Lutheran Church, hvor vi straks havde prøve på aftenens koncert. Klokken 18 middag i kirkens lokaler. Næstformanden i Den Danske Klub, Ib Andersen, bød velkommen og fortalte om klubbens arbejde.

Klokken 20 gennemførte vi rejsens sidste koncert med det hidtil længste program (over 2 timer), for et ikke alt for talstærkt publikum. Derefter skiltes koret til privat indkvartering.

Lørdag den 20. oktober

Dagen tilbringes sammen med vore værter, som alle gæstfrit tager rundt med os og viser os USA's hovedstad og byens mange gigantiske bygninger og mindesmærker. Af gode grunde kan der ikke skrives fælles dagbog for koret, men for helhedens skyld følger vi et kormedlem på hans tur gennem Washington, og gengiver her hans oplevelser: Vi kører først til Arlington-kirkegården, hvor vi ser John F. Kennedys grav med den evige flamme. Lidt derfra ligger broderen Robert Kennedy begravet. Ved monumentet for den ukendte soldat overværer vi det perfekte vagtskifte. Her er præcision at lære for den danske soldat, og her er soldaterne absolut ikke langhårede!

Vort næste stop er Pentagon, "verdens største" kontorkomplex. En helikopter står udenfor. Vi ser kun denne bygning udefra, måske gives der ikke anden mulighed, jeg kan næppe forestille mig, at de vil have turister rendende rundt der.

Derefter tager vi til Georgetown. Vi nøjes med at køre igennem nogle af de gamle gader - uden at stå af og tage de gamle og velholdte huse i nærmere øjesyn.

Så kører vi til Capitol, USA's parlament, en imponerende bygning, der er rigt udsmykket med græske søjler og gavltreffer. Indvendig er der udsmykket med statuer, buster og malerier. I kvarteret omkring Capitol ser vi desuden mange andre offentlige bygninger, bl.a. præsidentens embedsbolig, "Det Hvide Hus", Højesteret, Kongresbiblioteket, ministerierne samt flere museer.

Også Washington-monumentet, en 170 m høj obelisk, ligger her, og ned ved floden Lincoln Memorial, udformet som et dorisk tempel.

Efter en anstrengende formiddag er det "time for lunch", som vi indtager i Kennedy Center, et stort kulturcenter, der først er færdigbygget i 1970. Resten af eftermiddagen går med museumsbesøg.

Søndag den 21. oktober

Denne dag er vor sidste i staterne. Vi mødes ved "Hot Shoppies", men da kun den ene bus er kommet, bliver vi ca. $\frac{1}{2}$ time forsinket. Efter for sidste gang at have taget afsked med værtsfolk, forlader vi Washington ad søndagsstille gader med kurs New York.

Vi skal igen en Toll-highway, hvor chaufføren må betale vejpenge. Det har vi snart prøvet mange gange. Efterhånden som vi nærmer os New York, bliver trafikken mere og mere intens, samtidig bliver vej-anlæggene også større, efterhånden kan vi tælle 12-16 kørebaner. Klokken 13 er vi fremme ved hotel Holiday Inn, hvor vi får serveret vort sidste måltid sammen på korets regning. Vi får kylling, is og kaffe, og mellem forretten og desserten finder Henning sit manuskript frem og holder tale til "folket". Han starter med at takke rejseudvalget for veludført arbejde, og siger, at udvalget og bestyrelsen er den bedste, han nogen sinde har arbejdet sammen med. Henning nævner også økonomien, og siger til Langberg, at han ikke håber, at der kommer alt for mange regninger på ødelagte orgler undervejs.

Herefter får Hartly ordet for på deltagernes vegne at sige tak til rejseudvalget for en vel gennemført rejse. Takken rettes til Henning, Arne, Anne Marie, Steffen og især Christian, der som chefrejseseleder har haft det store ansvar for turen. Som et mere direkte udtryk for deltagernes taknemmelighed får udvalget derefter overrakt forskellige gaver, indkøbt i USA.

Ved 14-tiden forlader vi hotellet og kører til Manhattan. Busserne parkeres på hjørnet af 5. Avenue og 46. Street. Desværre er tiden knap, så vi starter straks henad 5. Avenue, ser ind i den store, katolske domkirke St. Patricks Cathedral, hvor John F. og Jackeline Kennedy blev gift. Inde i kirken er der militær-gudstjeneste.

Vi når også at se ud over New Yorks skyskrabere fra 70. etage i Rockefeller-bygningen, et imponerende skue. I det fjerne skimtes Frihedsgudinden ved indsejlingen til havnen.

Derefter kører vi til FN-bygningen, hvor koret delt i 2 hold bliver vist rundt af hver sin guide. I Generalforsamlingens store sal, som vi har set i TV så mange gange, lukker vi øjnene et øjeblik og lader de store statsmænd, der har talt her, passere revu. Vi ser også i tankerne Khrustjov stå på talerstolen og banke sin sko ned i bordet. Sikkerhedsrådssalen ser vi også. Mærkeligt at tænke sig, at denne få timer senere blev centrum i mellemøst-konflikten.

For sidste gang sætter vi os i busserne og kører til Kennedy-luft-havnen. Der går en times tid med aflevering af bagagen og udlevering af bording-pass, hvorefter der er tid til at spise og bruge de sidste dollar i de mange toldfri butikker.

Klokken 21 ruller den store jumbojet ud mod startbanen. Maskinen er næsten fuld, dvs små 300 passagerer skal med til København denne søndagften. Imens byder kaptajnen os velkommen om bord og fortæller

lidt om den forestående flyvning - om middagen, der skal serveres, og om musik og film. Friske søndagsaviser fra Danmark bliver udleveret, og redningsveste, iltmasker og nødudgange bliver forevist.

Vi er i luften - New Yorks lys forsvinder hastigt i horisonten - der er mørkt udenfor. Desværre var det et kort besøg i storbyen. Mange dage kunne være tilbragt med at se nærmere på byens seværdigheder, Broadway, Chinatown, en sejltur rundt om Manhattan osv.

Tankerne ruller videre, om ca. 6 timer er vi igen i Danmark. 18 dejlige dage, der aldrig kommer igen. Indtrykkene - det store land, de store biler, vejanlæg, skyskrabere, alle moderne hjælpemidler, der letter den daglige tilværelse for mennesker, men ikke gør dem lykkeligere. Den hjertelige gæstfrihed mod os landsmænd, et rigt menighedsliv - jo vist er der gode indtryk at tage med hjem. Men skyggesiderne må ikke overses. Hvor er det enkelte menneske i dette store samfund - den ensomme?

Arne var ved afskedsmiddagen inde på, at vi nok ikke skulle benævne vor tur med ord som succes. Det kan vi give ham helt medhold i. I dette arbejde bliver der aldrig tale om succes. Det ærinde, vi har været ude i, har netop peget bort fra os selv og mod det, vi bygger vor tilværelse på. Dette er det store og vidunderlige ved Evangeliet, at det er hævet over menneskelig makværk. Derfor kan vi kun håbe, at vore værter og tilhørere har følt noget af glæden, som vi har følt ved at gæste dem og deres land.

Ved 2.30-tiden er der ved at komme lidt liv i passagererne igen. Det har været en kort søvn, såvel som nat, kun et par timer vel, idet vi nu skal stille urene 5 timer frem. Solen er begyndt at komme op over horisonten og skinner på skydækket - et flot syn.

Den sidste halve times flyvning har vi travlt med at fotografere og kikke, idet Danmark i det klare og skyfri vejr ligger bredt ud under os som på et kort. Vi kan se hele Fyn på en gang og fra Vesterhav til Kattegat.

Lidt efter klokken 9 dansk tid lander vi Kastrup. Minsandten om ikke kulturminister Niels Mathiasen står og tager imod os - nej, det var alligevel ikke Bethesda's Musikkor, han skulle hilse på!

Vi er alle godt hjemme, og har haft en pragtfuld tur sammen.